YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
22 päivänä tammikuuta 1976 *

Asiassa 60/75,

jonka Pretore di Bovino on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen asiassa

Carmine Antonio Russo

vastaan

Azienda di Stato per gli interventi sul mercato agricolo (AIMA) (Kansallinen maatalousmarkkinoiden interventioelin)

ennakkoratkaisun vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä kesäkuuta 1967 annetun neuvoston asetuksen N:o 120/67/ETY (EYVL, s. 2269) säännösten tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaostojen puheenjohtajat R. Monaco ja H. Kutscher sekä tuomarit A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen ja A. J. Mackenzie Stuart,

julkisasiamies: G. Reischl,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Pretore di Bovino on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 2.5.1975 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.7.1975, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä kesäkuuta 1967 annetun neuvoston asetuksen N:o 120/67/ETY (EYVL, s. 2269) tulkintaa.

Nämä kysymykset ovat tulleet esille italialaisen makaroni- eli durumvehnän tuottajan valtiollista maatalousmarkkinoiden interventioelintä (AIMA) vastaan nostaman vahingonkorvauskanteen yhteydessä.

Tuottaja väittää kärsineensä vahinkoa AIMAn toiminnan seurauksena tämän ostettua maailmanmarkkinoilta huomattavia määriä durumvehnää jälleenmyydäkseen ne italialaisille makaronivalmisteiden tuottajille huomattavasti ostohintaa ja jopa vilja-alan yhteistä markkinajärjestelyä koskevien säännösten nojalla vahvistettua interventiohintaa alhaisempaan hintaan.

2 Tämän osana Italian hallituksen inflaationvastaista politiikkaa toteutetun toimenpiteen tarkoituksena oli raaka-aineen hankkiminen makaronivalmisteteollisuudelle sellaisiin hintoihin, joilla tuotannon kannattavuus varmistettaisiin valmiille tuotteille tukku- ja vähittäiskauppaportaassa määrätyistä enimmäishinnoista huolimatta.

Toimenpide toteutettiin ajanjaksona, jona maailmanmarkkinahinnat olivat merkittävästi korkeammat kuin yhteisön säännöstön nojalla vahvistetut hinnat ja durumvehnän, josta yhteisössä on tuotannon vajausta, vienti kolmansiin maihin oli kokonaisuudessaan kielletty.

Oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että AIMAn makaronivalmisteteollisuuden osalta käyttämä jälleenmyyntihinta oli arviolta 13 000 liiraa sadalta kilogrammalta eli alhaisempi kuin tavoitehinta, joka oli noin 16 400 liiraa, ja jopa alhaisempi kuin interventiohinta, joka oli noin 15 000 liiraa, kun taas pääasian kantajan tammikuussa 1975 myymästään durumvehnämäärästä saama hinta oli 17 000 liiraa sadalta kilogrammalta.

3 Kahdella ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, onko jäsenvaltion toimiminen siten, että se ostaa durumvehnää maailmanmarkkinoilta ja jälleenmyy sen ostohintaa ja jopa interventiohintaa alhaisempiin hintoihin, yhteensopivaa vilja-alan yhteisen markkinajärjestelyn kanssa.

Kolmas, neljäs ja viides kysymys koskevat toimijoiden yksittäistä tilannetta valtion puuttuessa laittomasti yhteisessä markkinajärjestelyssä määrättyihin hinnanmuodostusjärjestelmiin sekä johtopäätöksiä, jotka on tehtävä, jos tällaisella puuttumisella on ollut yhteisön säännöstössä toimijoille myönnettyjä oikeuksia loukkaava vaikutus.

4 Esitetyt kysymykset liittyvät sellaiseen valtion oma-aloitteiseen puuttumiseen viljan markkinoihin, jonka tarkoituksena ei ole ollut vaikuttaa suoraan kyseisten markkinoiden hinnanmuodostukseen vaan hillitä tiettyjen durumvehnästä tuotettujen elintarvikkeiden kulutusportaan hintojen nousua.

5 Tällainen jäsenvaltion puuttuminen on yhteensopivaa vilja-alan yhteisen markkinajärjestelyn kanssa ainoastaan siltä osin kuin sillä ei vaaranneta kyseisen järjestelyn tavoitteita tai toimintaa.

Koska järjestelyn yhtenä pääasiallisena tavoitteena on varmistaa tuottajille tavoitehinnan mukaan määritettävä hinta, tämä tavoite vaarannetaan, jos valtiollisen toimielimen toiminta on omiaan vaikuttamaan markkinaedellytyksiin ja aiheuttamaan hintojen laskun alle kyseisen tason.

Näin ollen on pääteltävä, että jäsenvaltion toimiminen siten, että se ostaa durumvehnää maailmanmarkkinoilta ja jälleenmyy sen sitten yhteisön markkinoille tavoitehintaa alhaisempaan hintaan, on yhteensopimatonta vilja-alan yhteisen markkinajärjestelyn kanssa.

6 Kyseinen tilanne ei kuitenkaan edellytä, että yksittäinen tuottaja voisi vedota kärsimäänsä vahinkoon, jos hän on myynyt tuotteensa tavoitehintaa korkeampaan hintaan ja tällä tavoin saanut edut, joiden saavuttamiseen asetuksella pyritään.

Tosiasiallisesti yksittäinen tuottaja voi yhteisön säännöstön perusteella vaatia, ettei häntä estetä saamasta tuotteestaan hintaa, joka on lähellä tavoitehintaa tai joka ei ole ainakaan interventiohintaa alhaisempi.

Asetuksen N:o 120/67/ETY tarkoituksena on nimenomaan suojata yhteisön maataloustuotannon kehitys maailmanmarkkinahintojen vaihteluilta ja tällä tavoin taata maatalousväestölle kohtuullinen elintaso sekä vakauttaa markkinat yhteisön maksujen ja tukien avulla, joilla maatalouden yhteismarkkinoiden toimintaa suojellaan maailmanmarkkinoiden vaaroilta.

7 Kyseisen asetuksen tarkoituksena ei näin ollen ole taata kyseisille henkilöille oikeutta hyötyä satunnaisista suhdanteista maailmanmarkkinahintojen ylittäessä tason, jota pidetään yhteisen järjestelyn tavoitteiden saavuttamiseksi toivottavana.

Näin ollen yksittäinen maataloudenharjoittaja ei voi yhteisön oikeuden perusteella väittää kärsineensä vahinkoa, jos hinta, jonka hän on tosiasiallisesti tuotteestaan markkinoilla saanut, on tavoitehintaa korkeampi.

8 Kansallisen tuomioistuimen asiana on kuhunkin käsiteltävänä olevaan tapaukseen vaikuttavien tosiseikkojen perusteella todeta, onko yksittäiselle tuottajalle aiheutunut tällaista vahinkoa.

9 Jos tällaista vahinkoa on aiheutunut yhteisön oikeuden rikkomisesta, valtio on korvausvelvollinen toimintansa seurauksista vahingon kärsineeseen henkilöön nähden valtion vastuuta koskevien kansallisen oikeuden säännösten mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

10 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Pretore di Bovinon 2.5.1975 tekemällään päätöksellä sille esittämät kysymykset seuraavasti:

Vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä kesäkuuta 1967 annetun asetuksen N:o 120/67/ETY säännöksiä on tulkittava seuraavasti:

a) **Jäsenvaltion toimiminen siten, että se ostaa durumvehnää maailmanmarkkinoilta ja jälleenmyy sen sitten yhteisön markkinoille tavoitehintaa alhaisempaan hintaan, on yhteensopimatonta vilja-alan yhteisen markkinajärjestelyn kanssa.**

b) **Yksittäinen viljantuottaja voi yhteisön säännöstön perusteella vaatia, ettei häntä estetä saamasta tuotteestaan hintaa, joka on lähellä tavoitehintaa tai joka ei ole ainakaan interventiohintaa alhaisempi.**

c) **Jos jäsenvaltion yhteisön oikeuden vastaisesta toiminnasta on aiheutunut yksittäiselle tuottajalle vahinkoa, kyseinen valtio on korvausvelvollinen toimintansa seurauksista vahingon kärsineeseen henkilöön nähden valtion vastuuta koskevien kansallisen oikeuden säännösten mukaisesti.**

Lecourt Monaco Kutscher

Donner Mertens de Wilmars Sørensen Mackenzie Stuart

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä tammikuuta 1976.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti